

ÖZETLER

H. Tarık Şengül - Sınıf Mücadelesi ve Kent Mekanı

Bu makale, Marksizmin kent mekanı ile olan tarihsel ilişkisini, sınıf mücadelesi ve sınıf oluşum süreçleriyle ilişkilendirerek tartışmayı hedefliyor. İlk olarak, Marx ve Engels'den başlayarak Marksizmin kent mekanı ile olan ilişkisinin dönüşümü, sınıf oluşum süreçleri merkeze alınarak gözden geçiriliyor ve bu yapılırken bir yandan da söz konusu mirasın sınırlılıkları ve açılımlarına dikkat çekiliyor. Yazı, Marksist yazındaki tartışmaların kuramsal bağlamını tanımlamakla kalmayıp, sınıf oluşum sürecinde kent mekanının ne tür bir rol üstlendiğini de ayrıntılı olarak tartışıyor. Marksist kuramcıların kent sorununa farklı yaklaşımları bulunmakla beraber, bu kuramcıların kentsel mücadelelerin sınıf mücadelesine nasıl eklenilebileceği konusundaki sessizlikte ortaklaştığını dile getiren yazı, bu iki alan arasındaki ilişkinin kent mekanı bağlamında nasıl kurulabileceğine ilişkin değerlendirmelere de yer veriyor.

Melih Ersoy - Sanayisizleşme Süreci ve Kentler

Neo-liberal politikaların egemenliğindeki 1980 ve 1990'lı yıllarda, özelleştirme ve sanayisizleşme yönündeki ekonomi politikalarının, bu sürecin yaşandığı ülke toplumlarını, başta çalışan sınıflar olmak üzere derinden etkilemiş olduğunu belirten Ersoy, yazısında öncelikle bu sürecin Batı'da yaşandığı serüven üzerinde duruyor ve sanayi kesimindeki istihdam payının düşüş nedenleri ile hizmetler kesimindeki yükseliş sürecini gelişmiş Batı ülkelerindeki veriler çerçevesinde ele alıyor. Sanayisizleşme sürecinin mekansal boyuttaki yansımalarını da tartışan yazı son olarak bu sürecin yerel topluluklar üzerindeki etkileri üzerinde duruyor. Gelişmiş ülkelerde yaşanan sanayisizleşme sürecini ve bu sürecin yerel topluluklar üzerinde yol açtığı tahribatı, bu ülkelerde yapılmış ampirik çalışmaların bulgularıyla ortaya koyan bu yazı, özelleştirme ve benzeri politikalarla Türkiye'nin de itilmekte olduğu bir süreç olan sanayisizleşmenin olumsuz sonuçları hakkında bir öngörü sağlıyor.

Faruk Ataay - Türkiye Kapitalizminin Mekansal Dönüşümü

Dünya ve Türkiye ekonomisinde 1970'lerin sonlarından bu yana gerçekleşen dönüşümlerin yerleşim sistemine etkilerini inceleyen bu yazısında Ataay, sermayenin yeniden yapılanma süreçlerinin yerleşim sisteminin dönüşümünün çözümlenmesinde de anahtar role sahip olduğu tezini nicel verilere dayalı somut analizlerle göstermeye çalışıyor. Yazı, Türkiye ekonomisinin asıl gelişme kutbunu Marmara ve Ege bölgelerindeki illerin oluşturduğunu ve 'yeni sanayi odakları' olarak adlandırılan illerin paylarının henüz önemli boyutlara ulaşmadığını ortaya koyuyor.

Ali Ekber Doğan - Türkiye Kentlerinde Son Yirmi Yılın Bilançosu

Doğan, dışı açılma ve liberalleşme politikalarının egemen olduğu son yirmi yıllık süreçte, Türkiye kentleşmesinin nasıl bir gelişme gösterdiğini uluslararası ve ulusal ölçekte sermaye birikim süreçleri açısından meydana gelen iki önemli değişme çerçevesinde inceliyor. Neo-liberal ekonomi politikaları ve buna koşut olarak sermayenin üretken yatırımlardan kentsel rant alanlarına yönelmesi söz konusu iki değişmedir. Yazı bu belirleyenler çerçevesinde, 1980'den günümüze Türkiye kentlerinin ekonomik, demografik ve yönetsel yapısında yaşanan gelişmeleri ve bunların sosyo-mekansal etkilerini irdeliyor.

Sevilay Kaygalak - Yeni Kentsel Yoksulluk, Göç ve Yoksulluğun Mekansal Yoğunlaşması

Günümüz kentlerinde yoksulluğun mekansal olarak yoğunlaşmasında göçün rolünü araştıran bu yazı, öncelikle son yıllarda akademinin gündemine girmiş olan "yeni kentsel yoksulluk" olgusunu ele alıyor. Söz konusu olgu ile göç arasındaki ilişkinin tartışıldığı genel bir çerçevenin ardından Türkiye'de neo-liberal ekonomi politikalarının kentte yaşayanların büyük bir bölümü üzerindeki yoksullaştırıcı etkileri ve bunun mekansal yansımaları üzerinde duruluyor. Yazıda ayrıca bu temel izlek çerçevesinde Mersin kentinin bir mahallesinde yapılmış olan bir alan araştırmasının bulguları tartışılıyor.

David Harvey - Sınıf İlişkileri, Sosyal Adalet ve Farklılık Politikası

Harvey bu yazıda günümüz kent çalışmaları literatüründe de oldukça baskın bir hale gelmiş olan postmodern ve post-yapısalcı yaklaşımları eleştirirken alternatif bir sosyal adalet kavramsallaştırmasının ipuçlarını veriyor. Somut, tarihsel bir örneği (Amerika'da Kuzey Carolina'da küçük bir kasaba olan Hamlet'te bulunan Imperial Foods fabrikasında 1991 yılında çıkan ve 26 işçinin ölümüne yol açan yangını) incelemekle yazısına başlayan Harvey, bu bağlamda 'kimlik', 'toplumsal cinsiyet', 'etnisite', 'ırk' ya da kısaca 'farklılık' politikalarının ortaya çıkışının maddi ve tarihsel önkoşullarını ve siyasi sonuçlarını gösterirken, aynı zamanda bu yaklaşımlarla felsefi bir hesaplaşmaya da giriyor.

Emre Arslan- Uluslararası Göç ve Yeni Irksallaştırma Biçimleri: Etnisite, Çokkültürcülük, Diaspora

Arslan makalesinde, etnisite, çok-kültürcülük ve diaspora kavramlarının yaygın bir kullanıma ulaşmasının ve içerdiği ideolojik öğelerin "küreselleşme" ideolojisiyle yakın bir ilişkisinin bulunduğu varsayımından yola çıkıyor. Yazıda, ulus-devlet sorgulama çerçevesinde güç kazanan ve bunu radikal ve ilerici bir politika olarak sahiplenmiş gözükken bu kavramların ve daha genel olan ırk sosyolojisi (etnik çalışmalar) disiplininin, gerçekte, karşısında gözüktüğü ırkçılığı ve ulus-devlet mekanizmalarını yeniden üreten hegemonik vasıtalar olduğunun ortaya konması amaçlanıyor.

Mark Gottdiener - Mekan Kuramı Üzerine Tartışma: Kentsel Praksis'e Doğru

Gottdiener kentsel düşünceyi daha aktif bir siyasal çizgiye yeniden çekmeye yönelik güçlü bir isteğin ürünü olduğunu belirttiği makalesinde, mekanın Marksist çözümleme açısından önemi üzerine Manuel Castells ve Henri Lefebvre arasında, 1970'lerin sonlarında gündeme gelen tartışmayı ele aldığını belirtiyor. Tartışmanın tarafları arasında kentsel kavramının nasıl tanımlanacağı konusundaki esaslı ayrılığın, onları kentsel politika alanında da farklı politik sonuçlara götürdüğünü söyleyen Gottdiener, kent mekanında (mülkiyet) değişim değerleri yerine toplumsal mekanın önceliğini ve üstünlüğünü öne çıkaran bir sosyo-mekansal praksis öneriyor.

Yüksel Akkaya - 1980 Sonrası Belediyelerde İşçi Hareketleri

Bu makale, belediye işçilerinin, işçi sınıfının görece geç oluşmuş ve örgütlenmiş bir kesimi olmalarına rağmen, Türkiye'de sınıfın en hareketli kanadını oluşturdukları tespitiyle başlıyor. 1980 sonrasının kentleşme hızına ve yeni belediyelerin

kurulmasına bağlı olarak sayıları artan belediye işçilerinin, bu doneme damgasını vuran sendikasıızlaştırma çabalarına karşın, sendikalaşmada daha ısrarcı oldukları ve sendikal rgutllkten vazgeemediklerini ortaya koyan yazı, aynı zamanda 1990'lı yılların grevleri ile 1980 öncesinin grevleri ve grev dışı eylemleri karşılaştırıldığında, belediye işçilerinin Türkiye işçi hareketindeki yeri ve önemini kaybettiğini de vurguluyor.

Jill Hamberg - Sosyalist nc Dünyada Konut Politikaları: Küba Deneyimi

1959 Devrimi'nden beri zgn bir sosyalizm deneyimi olarak varlığını sürdüren Küba'nın konut politikalarını değerlendiren bir yazı. Devrimin ilk yirmi yılında kaynakların konuttan çok ekonomik gelişmeyi hızlandırmaya ve eğitim, sağlık hizmetlerini sağlamaya ayrıldığı ancak izleyen yıllarda konuta yönelik ilginin arttığının belirtildiği yazıda, kısıtlı ekonomik olanaklarla konut stokunun nasıl arttırıldığı ve kiracılık, miras ve konut kullanım hakkı, kentsel arsaların dağıtımı, konutların bakım ve onarımı konularında düğümlenen sorunların nasıl çözüldüğü üzerinde duruluyor. Kübalı ailelerin kullanım hakkı güvenliği ve görece düşük konut maliyetlerinden yararlandığı; bunların pek çok ABD'li ve Batı Avrupalı hane halkının gıptayla bakacağı güvenceler olduğunu vurgulayan Jill Hamberg, Küba'da mahallelerin toplumsal ve irksal olarak btnleştiğine ve özel bankaların, büyük ölçekli müteahhitlerin, arsa spekulatrlerinin ve inşaat şirketlerinin olmadığına dikkat çekiyor.

KİTAP ELEŐTİRİŐİ

Mustafa Bayram Mısır Porto Alegre: zgn Bir Belediyecilik Deneyimi

Brezilya'nın Rio Grande do Sol eyaletinin başkenti olan Porto Alegre'deki katılımcı-sosyalist belediyecilik pratiğini anlatan Porto Alegre: zgn Bir Belediyecilik Deneyimi adlı kitabı ele aldığı yazıda M. Bayram Mısır, kapitalizm koşullarında sosyalist bir yerel yönetim pratiğinin olanak ve sınırlılıklarını tartışıyor.

E. Atilla Aytekin Kapitalist kentleşme Süreçleri zerine Yazılar

Aytekin, H. Tarık şengül'n 2001'de ıkmiş olan Kentsel çelişki ve Siyaset: Kapitalist Kentleşme Süreçleri zerine Yazılar başlıklı kitabını değerlendiriyor.